

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และ
นักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม
(Social entrepreneurship and social innovation) สำหรับพื้นที่ชายแดน

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร. ชยาพร วัฒนศิริ

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร วัชชวัลคุ

31 ตุลาคม 2558

สัญญาเลขที่ RDG58A0006

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และ
นักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม
(Social entrepreneurship and social innovation) สำหรับพื้นที่ชายแดน

รองศาสตราจารย์ ดร. ชยาพร วัฒนศิริ
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร วัชชวัลคุ

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการ การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม (Social entrepreneurship and social innovation) สำหรับพื้นที่ชายแดน สำเร็จลุล่วงในปีแรกด้วยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit) และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ซึ่งให้การสนับสนุนโครงการวิจัยดังกล่าว เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการวิจัยเพื่อชุมชนสังคมและชุมชนในพื้นที่จังหวัดเชียงราย

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการ ‘การพัฒนากระบวนการวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม สำหรับพื้นที่ชายแดน’ ซึ่งเป็นโครงการการร่วมทุนระหว่างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit) มีเป้าหมายพัฒนาระบบงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฯ จึงได้มีการจัดตั้ง ‘ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่’ อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของสำนักวิชานวัตกรรมสังคม ทั้งนี้ ศูนย์ฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อการขับเคลื่อนงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยฯ โดยการพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ 4 ด้าน คือ โจทย์วิจัยชายแดน ภัยพิบัติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคนพื้นที่สูง ทั้งนี้ศูนย์ฯ สามารถสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่และพัฒนาโจทย์วิจัยซึ่งเป็นความต้องการของสังคมและชุมชนพื้นที่

นอกจากนี้โครงการฯ อยู่ระหว่างการพัฒนาหลักสูตรร่วมปริญญาโทนานาชาติระหว่างสำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และ Graduate School for International Development and Cooperation ของ Hiroshima University โดยได้จัดทำและลงนามในทำบันทึกความเข้าใจ (MoU) ระหว่างกันด้วย ซึ่งหลักสูตรใหม่นี้จะมีงานวิจัยสังคมและชุมชนเป็นฐานความรู้ ดังนั้นในปีแรกนี้ โครงการฯ สามารถสร้างผลลัพธ์เชิงรูปธรรมทั้งการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ โจทย์วิจัยและความรู้จากการวิจัยที่ยึดโยงไปกับพื้นที่ของสังคมและชุมชน อีกทั้งอยู่ระหว่างการทำหลักสูตรปริญญาโทนานาชาติโดยยึดโยงไปกับงานวิจัยสังคมและชุมชนของ ‘ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่’ สำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit)

Executive Summary

The research project entitled 'Social entrepreneurship and social innovation' was established with the financial supports from Mae Fah Luang University and Thailand Research Fund's Area-Based Collaborative Research (ABC Unit). This research project aims to improve the university's research management system by means of establishing the 'Area-based Social Innovation Research Center' (Ab-SIRC), and administered under the School of Social Innovation, Mae Fah Luang University. The Center's objectives are to enhance the social science research field of the University and also to develop the area-based research project. The Center's the area-based research project focuses on four thematic area-based researches in Chiang Rai Province, which are (I) border area research, (II) disaster research, (III) environment and natural resource research and (IV) highlander research. The Center also aims to produce new and young researchers who can develop research projects in order to fulfill the local and communities' needs.

Furthermore, under this research project, it is now developing the new international doubled-master degree program, which is under the cooperation between Mae Fah Luang University's School of Social Innovation and Hiroshima University's Graduate School for International Development and Cooperation. The Memorandum of Understanding (MoU) was already signed between the two partner universities. This new degree program will also be linked with the Center for teaching, learning and research.

In summary, the research project has succeeded in developing new and young researchers and establishing the Center and its area-based research projects as well as drafting the new international doubled-master degree programs, with the supports from Mae Fah Luang University and Thailand Research Fund's Area-Based Collaborative Research (ABC Unit).

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ RDG58 A 0006
ชื่อโครงการ การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้
และนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม
(Social entrepreneurship and social innovation) สำหรับพื้นที่ชายแดน
หัวหน้าโครงการ รองศาสตราจารย์ ดร. ชยาพร วัฒนศิริ
ระยะเวลาดำเนินงาน 1 ปี (วันที่ 1 ตุลาคม 2557 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2558)

โครงการ ‘การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม สำหรับพื้นที่ชายแดน’ ในระยะเวลา 1 ปีแรก ได้มีการจัดตั้ง ‘ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่’ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพื้นที่สำหรับงานวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ และผลิตสร้างองค์ความรู้ด้าน ‘การวิจัยเชิงพื้นที่’ ของจังหวัดเชียงรายซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญของงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยโดยรวม

ศูนย์ฯ วางแผนพัฒนาโครงการวิจัยทั้งหมด 10 โครงการ โดยมียุทธศาสตร์วิจัยวิจัยเชิงพื้นที่ 4 ด้าน คือ โจทย์วิจัยชายแดน ภัยพิบัติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคนพื้นที่สูง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้และถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนพื้นที่ถิ่น เชียงราย เพื่อตอบสนองการพัฒนาและแก้ปัญหาพื้นที่ ปัจจุบันนี้มีจำนวนโครงการวิจัย 4 โครงการซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการ โครงการ ซึ่งมีจุดแข็งที่การสร้างโจทย์วิจัยที่ยึดโยงกับพื้นที่ที่นักวิจัยเข้าไปศึกษา โดยมีชุมชนเป็นเป้าหมายปลายทางของการศึกษา นักวิจัยได้สร้างความร่วมมือกับภาคทั้งภาครัฐและชุมชนศึกษา ถือเป็นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัย โดยมีนักวิจัยผู้ทำงานในพื้นที่เป็นสื่อกลาง และนักวิจัย 4 โครงการดังกล่าวนี้ได้ไปนำเสนอรายงานความก้าวหน้า 6 เดือนแรก ระหว่างวันที่ 9-10 กรกฎาคม 2558 ในที่ประชุม ‘การประชุมนานาชาติครั้งที่ 4 เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการพัฒนา’ ณ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ซึ่งจะมีผู้ทรงคุณวุฒิโครงการวิจัยเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าของนักวิจัย และคาดว่าโครงการวิจัยนี้จะสามารถสรุปโครงการและส่งรายงานความก้าวหน้าฉบับสมบูรณ์ พร้อมไปกับการจัดประชุมเปิดเวทีสาธารณะเพื่อเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนประมาณเดือนกุมภาพันธ์ 2559 และในปีนี้จะยังมีจำนวนโครงการวิจัยอีก 5 โครงการซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาโครงการ และคาดว่าจะทำสัญญากับนักวิจัยได้ภายในเดือนพฤศจิกายนนี้ รวมจำนวนโครงการวิจัยทั้งสิ้น 9 โครงการในปีแรก

ดังนั้น ในภาพรวมของโครงการวิจัยปีแรกจำนวน 9 โครงการ ศูนย์ฯ ได้มีโจทย์วิจัยชายแดนศึกษาจำนวน 3 เรื่อง โจทย์วิจัยภัยพิบัติจำนวน 3 เรื่อง โจทย์วิจัยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจำนวน 2 เรื่อง และโจทย์คนพื้นที่สูง จำนวน 1 เรื่อง ซึ่งในจำนวนดังกล่าวนี้สามารถแยกเป็นนักวิจัยจากสำนักวิชานวัตกรรมสังคมจำนวน 5 คน สำนักวิชานิติศาสตร์จำนวน

2 คน นักวิชาการจัดการจำนวน 1 คน และนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพจำนวน 1 คน และนักวิจัยทั้ง 9 คนนี้เป็นนักวิจัยรุ่นใหม่โดยมีค่ากลางอายุ 38 ปี ซึ่งถือได้ว่าเป็นนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่

โครงการการวิจัยย่อยมีผลผลิตเบื้องต้นดังนี้ โครงการ ‘ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการตอบสนองต่อปัญหาภัยพิบัติด้านการบรรเทาสาธารณภัยจากแผ่นดินไหว กรณีศึกษาองค์การส่วนตำบลทรายขาวอำเภอดงหลวง จังหวัดเชียงราย’ ทำให้มีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความเป็นอิสระและความมีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตตำบลทรายขาว ในการปฏิบัติงานด้านการบรรเทาสาธารณภัยจากแผ่นดินไหว และจัดทำแผนการดำเนินงานและแผนการปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อม และการบรรเทาความเสียหายด้านการบรรเทาสาธารณภัยจากแผ่นดินไหวในอนาคต

โครงการ ‘การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและวิถีชีวิตของเกษตรกรรายย่อยผู้ปลูกกาแฟในพื้นที่สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงปางขอนตามพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย’ ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยความสำเร็จและปัญหาของโครงการฯ พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกษตรพื้นที่สูง

โครงการ ‘ผลกระทบของการจัดการชายแดนต่อวิถีชีวิตชุมชน กรณีศึกษาสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4’ จะมีประโยชน์กับคนในพื้นที่ เพราะนักวิจัยสามารถกระตุ้นให้ภาคประชาสังคมเล็งเห็นผลกระทบจากโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ และร่วมกันแสวงหาแนวทางร่วมกันภายในชุมชนเพื่อลดผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชน

โครงการ ‘นโยบายการพัฒนาของรัฐกับผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ชายแดน: กรณีศึกษาผลของการเปิดสะพานแห่งที่ 4 ต่อธุรกิจเกสต์เฮาส์ที่เชียงของ’ พบว่า มีเกสต์เฮาส์จำนวนหนึ่งได้รับผลกระทบเชิงลบจากจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเนื่องจากการเปิดสะพานทำให้นักท่องเที่ยวข้ามไปพักที่ สปป.ลาว ได้ง่ายขึ้นโดยไม่ต้องค้างคืนที่เชียงของก่อน แต่มีบางเกสต์เฮาส์สามารถปรับตัวได้โดยใช้เครือข่ายการท่องเที่ยวเพื่อเข้าถึงนักท่องเที่ยว ประกอบกับการประสานงานกับกลุ่มการขนส่งในพื้นที่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้พักในเชียงของมากขึ้น อีกทั้งผลการวิจัยเบื้องต้นอาจนำไปสู่การออกแบบนโยบายเพื่อการปรับตัวของธุรกิจท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำหลักสูตรปริญญาโทนานาชาติ โดยได้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MoU) ระหว่างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยสำนักวิชาวิศวกรรมสังคมกับ Hiroshima University โดย Graduate School for International Development and Cooperation ซึ่งคาดว่าจะสามารถเปิดรับนักศึกษาได้ประมาณปี พ.ศ. 2560

Abstract

Project ID RDG58 A 0006

Project title Social entrepreneurship and social innovation

Project Head Assoc.Prof. Dr.Chayaporn Wattanasiri

Duration 1 Year (1 October 2014-30 September 2015)

The research project is entitled 'Social entrepreneurship and social innovation'. Within 1 year, the research project brought about the establishment of the 'Area-based Social Innovation Research Center' (Ab-SIRC), which aims to develop the social science research field of the University. The university executives gave importance to the research and knowledge in such field and also hoped to improve the university's research management system.

Within the 1st year, the center planed to develop 10 research projects, which focus on 4 thematic area-based researches: border area research, disaster management research, environment and natural resources research and highlander research. This research cluster aims to create area-based knowledge and transfer such knowledge in order to strengthen Chiang Rai Province's local areas. There are now 4 research projects. The researchers cooperated with the local communities and the local governmental sector, thus helping to create networks linking between the local communities, the local government and the University. The researchers also presented their 6 month progress reports at the conference entitled 'The 4th International Conference on International Relations and Development' at Mahidol University on July 9-10, 2015. There was also a committee member listening to the research presentation. These 4 research projects could be accomplished and also presented the final reports to the public approximately by the end of February 2016. Besides these 4 current research projects, there will be another 5 prospective research projects, which are now under the Center's consideration and approval. These 5 prospective research projects' contracts will be ready to be signed in this November. There would be totally 9 research projects.

In overall, the center grants 9 research projects. There are 3 projects on border areas research, 3 projects on disaster management research, 2 projects on environmental and natural resources research, and 1 project on highlander research. These 9 researchers coming from different school in Mae Fah Luang University. There are 5 researchers from School of Social Innovation, 2 researchers from School of Law, 1 researcher from School of Health Science and 1 researcher from School of Management. Moreover, the median age of the researcher is 38, which is considered a new generation of researchers in area-based research project.

Concerning the research projects' preliminary outputs, the project 'Livelihood and Livelihood Adaptation Of the People at the Border: Case Study Of the Border People at the 4th Friendship Bridge (Chiang Khong-Huay Xai)' helps to raise the people awareness of state-led project development and its impact on local people lives. It also encourages the people to find community-based solution.

The project 'An Efficiency of Local Administrative Organization in the Borderland Province toward A Disaster Mitigation: A Case Study of the Independence of Local Authorities of Saikao Sub-district Administrative Organization, Paan District, Chiang Rai Province In A Mitigation Of Earthquake Disaster' generates preliminary information and its autonomy including capacity of the organization in terms of disaster prevention from earthquake. It also furthers to produce the operational plan for earthquake prevention and mitigation in the future.

The project 'The Effect of Thai State Border Policy To Small Businesses: A Case Study Of Open 4th Thai-Laos Friendship Bridge Effect To Guesthouse' finds out that there are some guesthouses that have negative consequences due to the opening of the friendship bridge, causing decreasing number of tourists. The friendship bridge facilitates them to cross over to Laos; they do not need to stay overnight at Chiang Khong just like before. However, there are other guesthouses that can adapt themselves by using tourism business networks and also coordinating with transportation business group in the local areas. This research outputs could bring about policy suggestion for local business adaptation.

The Project 'Economic And Livelihood Changing of Small Scale Coffee Planting Farmers in Royal Initiative Project Pang Khon Highland Area Development Center, Chiang Rai Province' helps to point out successful and failure factors of the project and comes up with policy recommendation plan applicable to related highland agricultural development agencies.

Furthermore, under this research project, there is now the plan to offer the new international doubled-degree master program. The Memorandum of Understanding (MoU) was already signed between Mae Fah Luang University's School of Social Innovation and Hiroshima University's Graduate School for International Development and Cooperation, and the curriculum program is now under development process. This master degree program would be launched approximately in 2017.

Key words: research development, Social entrepreneurship, social innovation, area-based collaborative research

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	i
บทสรุปผู้บริหาร	ii
บทคัดย่อ	iv
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย	6
บทที่ 3 การดำเนินงานด้านการพัฒนางานวิจัยเชิงประเด็น	11
บทที่ 4 ข้อวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย	18
ภาคผนวก	
1. รายชื่อโครงการวิจัยย่อยที่สนับสนุนทุนวิจัย	
2. ประกาศมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่องการจัดตั้งศูนย์วิจัย นวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่	
3. คำสั่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่องการแต่งตั้ง กรรมการบริหารศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่	
4. คำสั่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่องการแต่งตั้งกรรมการ วิชาการศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่	
5. บันทึกข้อตกลงระหว่างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงกับ Hiroshima University	

บทที่ 1 บทนำ

สัญญาเลขที่	RDG58A0006
ชื่อโครงการ	การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และ นักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม (Social entrepreneurship and social innovation) สำหรับ พื้นที่ชายแดน
หัวหน้าโครงการ	รองศาสตราจารย์ ดร. ชยาพร วัฒนศิริ
หน่วยงานต้นสังกัด	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
หน่วยงานร่วมโครงการ	ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ สำนักวิชานวัตกรรม สังคม
ระยะเวลาดำเนินการ	1 ปี (วันที่ 1 ตุลาคม 2557 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2558)

1. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

เชียงรายเป็นจังหวัดชายแดนด้านเหนือของประเทศไทย มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2 ประเทศ คือ ลาวและพม่า การที่เชียงรายเป็นจังหวัดชายแดนทำให้เชียงรายมีคุณสมบัติพิเศษที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น รวมทั้งมีปัญหาและความท้าทายที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นด้วย

การที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของ ASEAN และ ASEAN กำลังก้าวสู่ความเป็น “ประชาคม” ในปี 2015 จะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างและความสัมพันธ์ทั้งระดับรัฐ ชุมชนและบุคคลอย่างมากมาย จังหวัดเชียงรายในฐานะจังหวัดชายแดนย่อมจะได้รับผลโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดการพื้นที่ชายแดน ทั้งด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ ระบบผ่านแดนของสินค้าและบุคคล เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน และการผลิตข้ามแดน เป็นต้น ในเวลาเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงในเรื่องโครงสร้างและความสัมพันธ์ระดับรัฐยังมีผลต่อวิถีชีวิตของชุมชนและบุคคลด้วย การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับกับสิ่งแวดล้อมใหม่เป็นสิ่งที่จำเป็นมากและต้องการการเตรียมการไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรู้ ฝีมือแรงงาน และระบบการจัดการ

นอกเหนือจากการเป็นจังหวัดชายแดนภายใต้โครงสร้างการปกครองของรัฐสมัยใหม่แล้ว เชียงรายในฐานะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ยังเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ อีกด้วย ภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระยะเวลา 1-2 ปีนี้ แสดงให้เห็นว่า เชียงรายเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติต่างๆ มาก ในขณะที่การตระหนักรู้และเตรียมการเพื่อรับมือยังมีไม่มากนัก ในอีกด้านหนึ่งเชียงรายเป็นพื้นที่ที่อุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้และน้ำ ซึ่งวิธีการดำเนินการในเรื่องนี้จะต้องประสานความแตกต่างของแนวคิดและทิศทางในการพัฒนาพื้นที่และการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ให้ได้ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงหรือลดความขัดแย้งในพื้นที่ลง

ในขณะเดียวกัน เมื่อมองไปที่ทิศทางการพัฒนาประเทศโดยภาพรวมจะพบว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้ตั้งเป้าหมายให้ประเทศมีการพัฒนาโดยเน้นการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในเวลาเดียวกัน ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ประเทศไทยตั้งอยู่ ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และบนทิศทางการดังกล่าวนี้จังหวัดเชียงรายจำเป็นต้องก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนานั้น

ด้านทุนเดิมของมหาวิทยาลัยในการทำงานร่วมกับหน่วยงาน/ภาคีในพื้นที่ และจุดแข็งของมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงกับการตอบโจทย์ของพื้นที่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้รับการสถาปนาขึ้นมาด้วยแนวคิดที่ต้องการให้มีสถานศึกษาระดับสูงในพื้นที่นอกเหนือจากศูนย์กลางของประเทศ เพื่อเป็นแหล่งบ่มเพาะสร้างปัญญาชนให้แก่พื้นที่ รวมทั้งยังเป็นแหล่งที่สร้างความรู้ที่พื้นที่สามารถนำไปปรับใช้ได้ด้วย ด้วยปณิธานดังกล่าวนี้ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจึงมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัดเชียงราย ทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สมาคมการท่องเที่ยวของจังหวัด นอกจากนั้นบุคลากรของมหาวิทยาลัยยังทำงานร่วมกับภาคประชาสังคมและ NGO ในพื้นที่ ในประเด็นที่เป็นปัญหาในระดับชุมชน และบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐไม่ได้ให้ความสนใจ หรือมีกำลังไม่เพียงพอในการจัดการปัญหาดังกล่าว

ในด้านของจุดแข็งของมหาวิทยาลัยในการตอบโจทย์ของพื้นที่ อาจกล่าวได้ว่าบุคลากรของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ที่มีความเข้าใจปัญหาของพื้นที่ดี มีความสำนึกรักบ้านเกิดและต้องการพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญ ด้วยพลังดังกล่าวประกอบกับความรู้ที่มหาวิทยาลัยสั่งสมไว้ ทำให้มหาวิทยาลัยมีความพร้อมในการสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่เพื่อให้พร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึงได้

นอกจากนั้นด้วยความที่เป็นมหาวิทยาลัยในจังหวัดที่อยู่ใกล้กับประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีความได้เปรียบในเรื่องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิจัยในด้านต่าง ๆ โดยผ่านทางข้อตกลงความร่วมมือต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะ พม่า ลาว จีน

สำหรับสถานการณ์ระบบการบริหารจัดการงานวิจัยและงานวิชาการของมหาวิทยาลัย แม้ว่ามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จะมีใช้หนึ่งในมหาวิทยาลัยวิจัย แต่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงก็ให้ความสำคัญแก่การผลิตงานวิจัยและยกระดับคุณภาพของงานวิจัยให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ นอกจากนั้นเพื่อให้งานวิจัยของมหาวิทยาลัย ถูกนำไปใช้ประโยชน์มหาวิทยาลัยจึงได้พยายามสร้างระบบสนับสนุนการวิจัยต่าง ๆ ขึ้น เช่น ระบบประสานงานระหว่างนักวิจัยและผู้ใช้งาน ระบบติดตามประเมินผลการวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งทั้งหมดนี้ได้รับการดูแลโดยส่วนบริหารงานวิจัยภายใต้กำกับของคณะกรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม ด้วยความที่เป็นมหาวิทยาลัยที่มีอายุไม่มากนักและบุคลากรยังเป็นอาจารย์และนักวิจัยรุ่นเยาว์อยู่ทำให้มีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและพัฒนาโดยเฉพาะโอกาสในการทำงานวิจัย เพื่อเป็นการฝึกฝนความเชี่ยวชาญและเรียนรู้เพื่อพัฒนาขีดความสามารถให้สูงขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาระบบวิจัยและสนับสนุนการสร้างความรู้ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม
2. เพื่อพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม
3. เพื่อสร้างข้อเสนอแนะ/แนวทางในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย

3. กรอบแนวคิดในการดำเนินงาน

3.1. แนวคิด

ในพื้นที่ของสังคมที่มีพลวัตสูง ความต้องการ “ความรู้ใหม่” ที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนับเป็นเรื่องจำเป็น ในเวลาเดียวกัน เพื่อให้การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถที่จะพัฒนาหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ได้นอกจากความรู้แล้ว “เครื่องมือ” ในการดำเนินการให้บรรลุผลยังเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้อีกด้วย ดังนั้นการสร้างบุคลากรที่มีทั้ง “ความรู้” และมี “เครื่องมือ” หรือ “ทักษะ” ในการปฏิบัติจึงเป็นความท้าทายของพื้นที่และสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ผู้จัดการสังคม หรือ “social entrepreneur” คือบุคลากรที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น พวกเขาอาจถูกเรียกว่า “ผู้เปลี่ยนแปลงสังคม” หรือ “Social change maker” ซึ่ง Greg J. Dees ให้คำอธิบายว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถชี้ให้เห็นถึงปัญหาจากสาเหตุรากฐาน มีมุมมองใหม่ในการแก้ปัญหาดังกล่าว สร้างค่านิยมทางสังคมใหม่และสร้างโจทย์ใหม่ภายใต้คุณค่าเรื่องภาระรับผิดชอบ (accountability) “การจัดการสังคม” หรือ “Social entrepreneurship” ให้ความสำคัญแก่ “ภาคปฏิบัติ” ของความสำเร็จเพื่อที่จะสร้างสังคมใหม่ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์สังคมแนวใหม่ (Social innovation)

ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของจังหวัดเชียงราย ทำให้ความรู้เรื่อง “การจัดการสังคม” ของบุคลากรที่เรียกว่า “ผู้จัดการสังคม” เป็นความต้องการอย่างเร่งด่วน เพื่อที่จะตอบสนองหรือจัดการปัญหาต่างๆของพื้นที่ ณ ปัจจุบัน

3.2 เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนให้เห็นผล

3.2.1 ภายใน 12 เดือน ที่หนึ่ง

1) การจัดตั้งศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ (Area-based-Social Innovation Research Center (Ab-SIRC) ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ให้เป็นพื้นที่สำหรับอาจารย์และนักวิชาการเปลี่ยนแปลงสังคม การพัฒนาและพื้นที่ชายแดน รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ดังกล่าวได้มีโอกาสทำงานวิจัยร่วมกัน และนำความรู้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน และ

การปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ ในระยะยาวศูนย์ฯ จะทำหน้าที่ผลิตผลงานวิจัย กิจกรรมทางวิชาการ และนักวิจัยรุ่นใหม่รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้มีการพัฒนา งานวิจัยและการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้วย

2) ออกแบบผลิตหลักสูตรด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคมที่สอดคล้องกับ ความต้องการของพื้นที่และสังคมของจังหวัดเชียงรายและบริเวณโดยรอบ (ประเทศเพื่อนบ้าน)

3) เกิดการเชื่อมโยงระหว่างภาควิชาการ ประชาสังคม เอกชนและรัฐ ในการนำเสนอ งานวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาของพื้นที่ โดยเน้นที่ประเด็นปัญหาสำคัญและเร่งด่วน 2 เรื่อง คือ การจัดการชายแดนและการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหายาเสพติด

3.2.2 เป้าหมายและรูปธรรมของสิ่งที่ต้องการขับเคลื่อนให้เห็นผลภายใน 12 เดือน ที่สอง

1) สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการของศูนย์ Ab-SIRC โดยเฉพาะ โครงการวิจัยและผลงานทางวิชาการในรูปสิ่งพิมพ์

2) เกิดเชื่อมโยงระหว่างภาควิชาการ ประชาสังคม เอกชนและรัฐ ในการนำ ผลงานวิจัยใช้แก้ปัญหาของพื้นที่

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ส่วนที่มีความเชื่อมโยงกัน ดังนี้ 1) ด้านระบบการจัดการ ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และ 2) ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่

4.1 ด้านระบบการจัดการของมหาวิทยาลัย มีขั้นตอนการทำงาน กล่าวคือ

1) วิเคราะห์ระบบการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะกฎระเบียบต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิจัย และด้านระเบียบการเงินภายในของมหาวิทยาลัย

2) กำหนดกฎเกณฑ์ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมด้านการบริหารจัดการงานวิจัย และระเบียบการเงินของมหาวิทยาลัย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคม เชิงพื้นที่ อีกทั้งนักวิจัยของมหาวิทยาลัยฯ สามารถทำงานประสานภารกิจด้านการวิจัยกับองค์กร ภายนอกผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัย และความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit) ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักวิจัยสามารถ ทำงานได้

3) ประชุมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยฯ เช่น รองอธิการบดี ส่วนบริการงานวิจัย ส่วนสารบรรณอำนวยความสะดวกและนิติการ และส่วนการเงินและ บัญชี และหน่วยงานภายนอก คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัยและ ความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit)

4) แลกเปลี่ยนทัศนะและประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัย ฯ กับผู้บริหารจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อ พัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit) และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ผลผลิตและตัวชี้วัด

- ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ 1 หน่วยงาน
- ผลิตนักวิจัยรุ่นใหม่ 10 คน
- สร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอก

4.2 ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่

1) ดำเนินการโดยการจัดตั้ง ‘ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่’ เพื่อวางยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยเชิงพื้นที่ โดยมุ่งเน้นสองกลุ่มงานวิจัย กลุ่มที่ 1 คือ งานวิจัยอาณานิคมชายแดนระหว่างพื้นที่จังหวัดเชียงรายกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ พม่าและลาว กลุ่มที่ 2 คือ งานวิจัยประเด็นปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เช่น ภัยพิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้ศูนย์ฯ ยังทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระหว่างนักวิจัยและการผลิตผลงานด้านการวิจัยเชิงพื้นที่

2) กำหนดโครงสร้างองค์กรของศูนย์ฯ และอำนาจหน้าที่ ภาระความรับผิดชอบของคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในมหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

3) จัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยให้กับนักวิจัย

4) การประกาศรับข้อเสนอโครงการการวิจัยเชิงพื้นที่

5) การประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยรอบที่หนึ่ง โดยนักวิจัยนำเสนอโครงการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิ และให้นักวิจัยนำเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับแก้ไขร่างโครงการวิจัย

6) การประเมินข้อเสนอโครงการวิจัยรอบที่สองต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้เสีย

7) การทำสัญญาวิจัยระหว่างนักวิจัยกับศูนย์ฯ หลังจากผ่านการประเมินข้อเสนอโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้เสีย

ผลผลิตและตัวชี้วัด

- จำนวนโครงการวิจัย 10 โครงการ
- ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการและการแก้ปัญหาในพื้นที่

บทที่ 2

การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัย

การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาพื้นที่

ผลการดำเนินงานระบบการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนงานวิจัยนวัตกรรมเพื่อสังคมและชุมชน

ประเด็น	สถานการณ์เดิม	กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง	สถานการณ์หลังการเปลี่ยนแปลงหรือสถานการณ์ที่คาดหวัง
โครงสร้าง/กลไกการจัดการ	1. ระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเป็นแบบรวมศูนย์ 2. ขาดยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยมุ่งประเด็นอาณานิคมชายแดนและประเด็นปัญหาเร่งด่วนในพื้นที่จังหวัดเชียงราย	1. การทำสัญญาร่วมทุนระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit) 2. จัดตั้งศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่	1. สร้างระบบบริหารจัดการมีความคล่องตัว 2. สร้างระบบบริหารจัดการตอบสนองต่อการวิจัยด้านสังคมและชุมชน ภายใต้กลไกการจัดการของศูนย์ฯ 3. ผลิ ต ง าน วิ จ ย ต อ บ ส น อ ง ต อ ก าร แก้ ป ญ ห า ท ้อง ถิ่น 4. ประยุกต์งานวิจัยสังคมและชุมชนเข้ากับการเรียนการสอนสำนักวิชานวัตกรรมสังคม 5. สร้าง เครือ ข่าย ระหว่างศูนย์ฯ กับ หน่วยงานในพื้นที่และนอกพื้นที่
บุคลากรของมหาวิทยาลัย	1. อาจารย์/นักวิจัยสาขาสังคมศาสตร์กระจายตัวตามสำนักวิชาต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย	1. ศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสร้างความเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายภายใน โดย ผ่าน โครงการวิจัย	1. สนับสนุนการทำงานของอาจารย์/นักวิจัยด้านสังคมและชุมชน 2. อาจารย์/นักวิจัยของมหาวิทยาลัยให้ ความ สน ใจ ต อ

ประเด็น	สถานการณ์เดิม	กระบวนการที่ใช้ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง	สถานการณ์หลังการเปลี่ยนแปลงหรือสถานการณ์ที่คาดหวัง
	2. นักวิจัยในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ส่วนมากยังมีวุฒิระดับปริญญาโท ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยน้อย	2. ศูนย์วิจัยจัดประชุมสัมมนา โดย มีผู้ทรงคุณวุฒิในการช่วยประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย	โครงการวิจัยเกี่ยวกับสังคมและชุมชนมากขึ้น 3. เสริมสร้างชุมชนทางวิชาการและบรรยากาศวิชาการด้านสังคมศาสตร์ โดยมีนักวิจัยพี่เลี้ยง 4. อาจารย์/นักวิจัยมีทางเลือกในการทำวิจัยและแหล่งทุนเพิ่มมากขึ้น 5. เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์การวิจัยด้านสังคมและชุมชน
การบริหารจัดการงบประมาณ/การเงิน	1. งบประมาณด้านการวิจัยบริหารงานโดยส่วนกลางของมหาวิทยาลัย	1. ประยุกต์ระเบียบมหาวิทยาลัยฯ ว่าด้วยเงินอุดหนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก พ.ศ.2544	1. นักวิจัยสามารถทำสัญญากับศูนย์วิจัยฯ และบริหารการเงินโดยศูนย์วิจัยฯ
กฎ/ระเบียบ/หลักเกณฑ์	1. การบริหารมหาวิทยาลัยเป็นแบบรวมศูนย์	1. ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ 2. รองอธิการบดีมอบอำนาจการบริหารจัดการให้ผู้อำนวยการศูนย์ฯ	1. ลดกฎระเบียบขั้นตอน 2. ศูนย์ฯ มีอำนาจการตัดสินใจ และการบริหารจัดการ 2. หน่วยงานสามารถหางบประมาณหรือแหล่งทุนจากภายนอกเองได้

สรุปผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยตามแผนงานที่วางไว้

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
เดือนตุลาคม-ธันวาคม 2557	1. พัฒนาโครงการวิจัย 6 โครงการ 2. ทำสัญญาโครงการวิจัย 6 โครงการ 3. จัดตั้งสำนักงานของ Ab-SIRC 4. จัดประชุมพัฒนาหลักสูตร	1. ได้โครงการวิจัยจำนวน 6 โครงการ 2. ได้ทำสัญญาโครงการวิจัยจำนวน 6 โครงการ 3. มีการจัดตั้งสำนักงานของ Ab-SIRC 4. จัดประชุมพัฒนาหลักสูตร	1. ได้โจทย์วิจัยจำนวน 6 โครงการ 2. ได้ทำสัญญาวิจัยกับนักวิจัยจำนวน 4 โครงการ 3. อยู่ระหว่างขั้นตอนการจัดตั้งสำนักงาน 4. เตรียมการจัดประชุมพัฒนาหลักสูตร	1. ได้พัฒนาโจทย์วิจัยจำนวน 6 โครงการ 2. ได้ทำสัญญากับนักวิจัยจำนวน 4 โครงการ อีก 2 โครงการนักวิจัยได้ขอถอนโครงการ 3. มหาวิทยาลัยอนุมัติพื้นที่สำนักงาน และอยู่ระหว่างการอนุมัติครุภัณฑ์ นักวิจัยและเจ้าหน้าที่บริหารประจำศูนย์ฯ 4. เตรียมการจัดประชุมพัฒนาหลักสูตรระหว่างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ Hiroshima University
เดือนมกราคม-มีนาคม 2558	1. พัฒนาโครงการวิจัย 4 โครงการ 2. ทำสัญญาโครงการวิจัย 4 โครงการ 3. จัดประชุมรายงานความก้าวหน้า 6 โครงการ 4. จัดทำหลักสูตร	1. ได้โครงการวิจัยจำนวน 4 โครงการ 2. ได้ทำสัญญาโครงการวิจัยจำนวน 4 โครงการ 3. จัดประชุมรายงานความก้าวหน้า 6 โครงการ 4. จัดทำหลักสูตร	1. อยู่ระหว่างการพัฒนาโจทย์วิจัยจำนวน 4 โครงการ 2. ยังไม่ได้ได้ทำสัญญาวิจัยกับนักวิจัยจำนวน 4 โครงการ 3. ได้จัดประชุมรายงานความก้าวหน้า 4 โครงการ 4. อยู่ระหว่างการพัฒนาหลักสูตร	1. อยู่ระหว่างการพัฒนาโจทย์วิจัยจำนวน 4 โครงการ 2. ได้มีการจัดสัมมนาเรื่องการพัฒนาโครงการวิจัยสำหรับนักวิจัยหน้าใหม่ที่สนใจรับทุนระยะที่ 2 ของปีที่ 1 มีผู้ร่วมสัมมนา 25 คน 3. นักวิจัย 4 โครงการแรกได้นำเสนอรายงานความก้าวหน้า ณ ที่ประชุมนานาชาติครั้งที่ 4 เรื่องความสัมพันธ์

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
				ระหว่างประเทศและการพัฒนา' ณ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา วันที่ 9-10 ก.ค.58 4.เตรียมการจัดประชุมพัฒนาหลักสูตร
เดือนเมษายน-มิถุนายน 58	1.พัฒนาโครงการวิจัย 5 โครงการ 2. ทำสัญญาโครงการวิจัย 5 โครงการ 3. จัดประชุมรายงานความก้าวหน้า 4 โครงการ 4. จัดทำหลักสูตร	1. ได้โครงการวิจัยจำนวน 5 โครงการ 2. ได้ทำสัญญาโครงการวิจัยจำนวน 5 โครงการ 3. มีการจัดประชุมรายงานความก้าวหน้า 4 โครงการ 4. จัดทำหลักสูตร	1. ได้โครงการวิจัยจำนวน 12 โครงการ 2. อยู่ระหว่างการทำสัญญาวิจัยกับนักวิจัยจำนวน 4-5 โครงการในครึ่งหลังของปีแรก 3. ยังไม่มีการจัดประชุมรายงานความก้าวหน้า 4 โครงการ 4. เตรียมการจัดประชุมพัฒนาหลักสูตร	1.ได้โจทย์วิจัยจำนวน 12 โครงการ 2. อยู่ระหว่างเตรียมทำสัญญากับนักวิจัยจำนวน 4-5 โครงการ แต่ โครงการที่เหลือไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3. นักวิจัย 4 โครงการแรก ขอย้ายเวลาโครงการวิจัย 4.ได้จัดประชุมพัฒนาหลักสูตรปริญญาโทร่วมกับ 3 ฝ่ายคือ สำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะ Graduate School for International Development and Cooperation ของ Hiroshima University
เดือนกรกฎาคม-กันยายน 58	1.จัดประชุมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 6 โครงการ 2. จัดสัมมนา	1. ได้จัดประชุมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 6 โครงการ 2. มีการจัด	1. ยังไม่มีการจัดประชุมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ 6 โครงการ 2. ยังไม่ได้มีการ	1-3.นักวิจัยขอย้ายเวลาจึงไม่มีการจัดประชุมรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์และจัดสัมมนาสาธารณะรวมถึงการ

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
	สาธารณะ 3. จัดทำเอกสารทางวิชาการหลังการประชุม 4. จัดประชุมเปิดตัวหลักสูตร	สัมมนาสาธารณะ 3. มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการหลังการประชุม 4. ได้จัดประชุมเปิดตัวหลักสูตร	จัดสัมมนาสาธารณะ 3. ยังไม่ได้มีการจัดทำเอกสารทางวิชาการหลังการประชุม 4. ได้มีการจัดประชุมเปิดตัวหลักสูตร	จัดทำเอกสารทางวิชาการหลังการประชุม แต่โครงการวิจัย 4 โครงการแรกจะปิดโครงการได้เดือน ก.พ. 59 และโครงการวิจัยที่เหลืออีก 4-5 โครงการ คาดว่าจะปิดโครงการได้เดือน ต.ค. 59 4. หลักสูตรอยู่ระหว่างการดำเนินการร่างหลักสูตรร่วม แต่ได้มีการทำบันทึกความเข้าใจ (MoU) ระหว่างสำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และคณะ Graduate School for International Development and Cooperation ของ Hiroshima University

บทที่ 3

การดำเนินงานด้านการพัฒนางานวิจัยเชิงประเด็น

การพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่

การพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างความรู้และข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่

ในช่วงระยะแรกของการจัดตั้งศูนย์วิจัยนวัตกรรมเชิงพื้นที่ ภายใต้การดำเนินการของสำนักวิชานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ศูนย์ได้ใช้ระยะเวลาช่วงหนึ่งในการปรับการแก้ไขกฎระเบียบ ด้านการเงินและบุคคล เพื่อรองรับการร่วมทุนระหว่างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit) โดยมีศูนย์วิจัยนวัตกรรมเชิงพื้นที่ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกลุ่มงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์และขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยฯ

อย่างไรก็ตาม ศูนย์ฯ ขอนำเสนอภาพรวมรายงานความก้าวหน้าโครงการต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในช่วงระยะเวลา 9 เดือน (ต.ค. 2557 – มิ.ย. 2558) ทั้งหมด 6 เรื่องดังนี้

1. การพัฒนาโครงการวิจัยรอบแรกจำนวน 5 โครงการ
2. การทำสัญญาโครงการวิจัยจำนวน 4 โครงการ
3. การพัฒนาโครงการวิจัยรอบที่สองจำนวน 5 โครงการ
4. การทำสัญญาโครงการวิจัยรอบที่สองจำนวน 5 โครงการ
5. ประชุมรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยรอบแรก 3 โครงการ และ
6. การจัดทำหลักสูตรใหม่

1. การพัฒนาโครงการวิจัยรอบแรกจำนวน 5 โครงการ

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
ตุลาคม-ธันวาคม 2557	1. พัฒนาจำนวนโครงการวิจัยจำนวน 5 โครงการ	1. ได้ข้อเสนอจำนวนโครงการวิจัยสำหรับรอบแรก 5 โครงการ	1. ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ได้ข้อเสนอโครงการจำนวน 5 โครงการ	1. ศูนย์ฯ ได้จำนวนข้อเสนอโครงการเป็นไปตามแผนการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่

2. การทำสัญญาโครงการวิจัยจำนวน 4 โครงการ

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
ตุลาคม-ธันวาคม 2557	1. ทำสัญญาโครงการวิจัยสำหรับรอบแรกจำนวน 5 โครงการ	1. ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ได้โครงการวิจัยทั้งหมดรอบแรก 5 โครงการ	1. ศูนย์ฯ ได้ทำสัญญากับนักวิจัยและจ่ายเงินวิจัยรอบแรกแล้ว 4 โครงการ วันที่ 8 เมษายน 2558 แต่ที่เหลืออีก 1 โครงการไม่สามารถขึ้นสัญญาได้ 2. การทำสัญญานักวิจัยล่าช้า	1. ศูนย์ฯ ได้ทำสัญญาวิจัยและจ่ายเงินให้กับนักวิจัยรอบแรกจำนวน 4 โครงการ 2. ศูนย์ฯ ไม่สามารถทำสัญญาโครงการวิจัยที่เหลืออีก 1 โครงการได้ เพราะ นักวิจัย

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
			กว่ากำหนด เพราะเป็นช่วงปรับแก้หรือประยุกต์กฎระเบียบมหาวิทยาลัย เพื่อให้รองรับโครงการร่วมทุน 2 ฝ่าย ระหว่าง ม.แม่ฟ้าหลวง และหน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือ เพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit)	ยังไม่ได้ปิดโครงการวิจัยเดิม จึงไม่ได้รับการอนุมัติให้ทำสัญญากับโครงการวิจัยใหม่

3. การพัฒนาโครงการวิจัยรอบที่สองจำนวน 5 โครงการ

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
มกราคม-มีนาคม 2558	1. พัฒนาโครงการวิจัยรอบที่สองจำนวนอีก 5 โครงการ	1. ศูนย์ฯ ได้โครงการวิจัยทั้งหมดรอบที่สอง 9 โครงการ	1. ศูนย์ฯ เปิดรับข้อเสนอโครงการรอบที่ 2 ไปจนถึงวันที่ 31 มีนาคม และ	1. ศูนย์ฯ ได้รับข้อเสนอโครงการวิจัยรอบที่ 2 จำนวน 9 โครงการ

ระยะเวลาการ ดำเนินงาน (ระบุ ช่วงเวลาตาม แผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้น จริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือ ไม่ได้เพราะ อะไร)
			ได้ขยายเวลา เปิดรับข้อเสนอ โครงการไปอีก จนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2558	

4. การทำสัญญาโครงการวิจัยรอบที่สองจำนวน 5 โครงการ

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
มกราคม-มีนาคม 2558	1. ศูนย์ฯ ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยรอบที่ 2 จำนวนอีก 5 โครงการ	1. ศูนย์ฯ ได้ข้อเสนอโครงการวิจัยทั้งสิ้น 10 โครงการ แบ่งเป็นรอบแรก 5 โครงการ และรอบที่ 2 อีก 5 โครงการ	1. ศูนย์ฯ อยู่ระหว่างการพัฒนาโจทย์วิจัย 9 โครงการ	1. ศูนย์ฯ ได้จัดประชุมสัมมนาเรื่อง 'การพัฒนาโครงร่างวิจัยเชิงพื้นที่' สำหรับรอบที่ 2 วันที่ 5 มิถุนายน 2558 เพื่อช่วยนักวิจัยรุ่นใหม่ของรุ่นที่ 2 พัฒนาโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ และโครงการนี้มีผู้เข้าร่วมจำนวน 25 คน

5. ประชุมรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยรอบแรก 3 โครงการ

ระยะเวลาการดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลาตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือไม่ได้เพราะอะไร)
เมษายน-มิถุนายน 2558	1. จัดประชุมรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยรอบแรก 5 โครงการ	1. ศูนย์ฯ จัดรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยรอบแรก 5 โครงการ 2. ศูนย์ฯ จะจ่ายเงินวิจัยงวดที่ 2 ให้กับนักวิจัยหลังจากส่งรายงานความก้าวหน้าและรายงานการเงินครั้งที่ 1 ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2558	1. ศูนย์ฯ นำนักวิจัยจำนวน 3 คนจาก 4 คนนำเสนอรายงานความก้าวหน้าในที่ประชุมเรื่อง 'การประชุมนานาชาติครั้งที่ 4 ด้านด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการพัฒนา' วันที่ 9-10 กรกฎาคม 2558 โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ศ.ดร.ยศ สันตสมบัติ และ รศ.ดร.ศิริพร วัชชวัลคุ เข้าร่วมรับฟังรายงานความก้าวหน้า	1. การนำนักวิจัยไปนำเสนอรายงานความก้าวหน้าในที่ประชุมนานาชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อยกมาตรฐานโครงการวิจัยเชิงพื้นที่

6. การจัดทำหลักสูตรใหม่

ระยะเวลาการ ดำเนินงาน (ระบุช่วงเวลา ตามแผน)	กิจกรรม (ตามTOR)	ผลที่คาดหวัง (ตามTOR)	ผลที่เกิดขึ้นจริง	คำชี้แจง (ทำได้หรือ ไม่ได้เพราะ อะไร)
เมษายน.- มิถุนายน 2558	1. จัดทำ หลักสูตรใหม่	1. สำนักวิชา นวัตกรรมสังคมกำลัง จัดทำหลักสูตรใหม่ ระดับปริญญาโท นานาชาติ 2 หลักสูตร คือ MA in Border Studies และ MA in Peace Studies โดย เป็นหลักสูตรทวิภาคี ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้า หลวง/ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Hiroshima University และ Hokkaido University	1. สำนักวิชา นวัตกรรมสังคมกำลัง ร่างข้อตกลงความ ร่วมมือ (MoU) ระหว่างมหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง/ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Hiroshima University และ Hokkaido University	1. สำนักวิชา นวัตกรรม สังคมโดย คณบดีและ คณาจารย์จะ เดินทางไป หารือเพื่อทำ ข้อตกลง ความร่วมมือ (MoU) กับ Hiroshima University และ Hokkaido University ระหว่างวันที่ 11-17 กรกฎาคม 2558และจะ สามารถเปิด หลักสูตรใหม่ ได้ภายในปี 2560 หรือ 2561

บทที่ 4

ข้อวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ปัจจัยเงื่อนไขของความสำเร็จหรือความไม่สำเร็จ

โครงการ ‘การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคม สำหรับพื้นที่ชายแดน’ ได้ประสบความสำเร็จด้านการพัฒนาโจทย์วิจัยและสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ เพราะโครงการฯ สามารถสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่จำนวน 9 คนในปีแรก จากแผนงานที่ต้องการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่จำนวนทั้งหมด 10 คน มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน แต่การที่จำนวนโครงการวิจัยขาดไป 1 โครงการเพราะเกิดจากความไม่พร้อมของตัวนักวิจัยเอง อย่างไรก็ตาม นักวิจัยสามารถทำโครงการวิจัยต่างๆ โดยร่วมมือกับภาคีทั้งภาครัฐและชุมชนในสังคม จึงทำให้การสร้างโจทย์มีจุดแข็งเพราะเป็นโจทย์วิจัยที่ยึดโยงกับพื้นที่ๆ นักวิจัยได้เข้าไปศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์อยู่ที่ชุมชนซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของการวิจัย เช่น นักวิจัยสามารถสร้างความรู้เพื่อการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ต่างๆ เช่น การวางแผนสร้างความพร้อมในเรื่องภัยพิบัติ หรือการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนผู้ปลูกกาแฟในพื้นที่สูง และการสร้างความตระหนักในเรื่องของพลวัตการเปลี่ยนแปลงบริเวณพื้นที่ชายแดนเชิงของ เชียงราย เป็นต้น การใช้ความรู้ด้านการวิจัยเหล่านี้สามารถเป็นการเสริมแรงและสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมชุมชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เป็นการสร้างองค์ความรู้จากพื้นที่ฐานรากควบคู่ไปกับงานวิจัยเชิงพื้นที่ อย่างไรก็ตาม โครงการวิจัยในครั้งต่อไปจะให้ความสำคัญต่อการผสมผสานนวัตกรรมที่เป็นจุดแข็งของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงประยุกต์เข้ากับสังคมและชุมชน

2. การวิเคราะห์ จุดอ่อนที่ควรปรับปรุงแก้ไขของสถาบัน ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาระบบจัดการงานวิจัยของสถาบัน

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านการวิจัยประเด็นสังคมและชุมชนมากขึ้น จึงได้จัดตั้ง ‘ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่’ ซึ่งบริหารจัดการภายใต้สำนักวิชานวัตกรรมสังคม ศูนย์ฯ เป็นทั้งผู้กำหนดยุทธศาสตร์และเป็นทั้งผู้ปฏิบัติในการวิจัยสังคมและชุมชนพร้อมๆ กับการขับเคลื่อนพื้นที่เชียงรายเพื่อตอบสนองต่อปัญหาเร่งด่วนต่างๆ ในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ศูนย์ฯ ดังกล่าวเพิ่งมีการจัดตั้งขึ้นใหม่จึงยังไม่มีความพร้อมสมบูรณ์ในทุกด้าน หากในอนาคตศูนย์ฯ นี้มีแผนที่จะจัดตั้งเป็นศูนย์ความเป็นเลิศด้านสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

3. การวิเคราะห์ผลสะท้อนของโครงการต่อความตื่นตัวของคณาจารย์ ผู้บริหาร ชุมชนที่ได้รับประโยชน์ การปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน คุณค่าอื่น

การจัดตั้ง ‘ศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่’ โดยโครงการ ‘การพัฒนาระบบวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างความรู้และนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านการจัดการสังคมและนวัตกรรมสังคมสำหรับพื้นที่ชายแดน’ ได้รับความสนใจจากคณาจารย์ผู้มีความสนใจโครงการวิจัยเพื่อสังคมและชุมชนมากขึ้นภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยประจักษ์ได้จากการมีจำนวนคณาจารย์ได้เข้าร่วมกิจกรรม

ประชุมและสัมมนาของศูนย์ฯ เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจในงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ นอกเหนือไปจากงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการวิจัยด้านสังคมศาสตร์มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับมหาวิทยาลัย เป็นการนำมหาวิทยาลัยฯ เข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับพื้นที่โดยมีนักวิจัยผู้ซึ่งเข้าไปทำงานในพื้นที่เป็นสื่อกลาง

นอกจากนี้ในการเปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยครั้งที่ 2 พบว่ามีการเสนอโครงการวิจัยรวม 12 โครงการ จากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงหลากหลายสาขาวิชา ดังนี้

1. สำนักวิชานิติศาสตร์ 3 โครงการ ได้แก่ 1) มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมและพัฒนาคมนาคมขนส่งระหว่างไทย-เมียนมาร์ เส้นทางเชียงราย ท่าขี้เหล็ก ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย จังหวัดเชียงราย 2) กฎจารีตประเพณีของชนเผ่าในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย: ศึกษากรณี ชนเผ่ากะเหรี่ยง 3) มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาน้ำเสียจากชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอเชียงของ
2. สำนักวิชาการจัดการ 2 โครงการ ได้แก่ 1) การจัดการปลาข้ามแดนในแม่น้ำโขง 2) โอกาสสร้างธุรกิจรายย่อยและธุรกิจชุมชน และการสร้างอาชีพในพื้นที่ตำบลเวียงพางคำ อ.แม่สาย จ.เชียงราย ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย
3. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ 3 โครงการ ได้แก่ 1) ความฉลาดทางสิ่งแวดล้อม: เครื่องมือเสริมสร้างการปฏิบัติทางสิ่งแวดล้อมที่ดี ในกลุ่มผู้ก่อมลพิษทางอากาศในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย 2) การประเมินความรู้ ทักษะคิดและการปฏิบัติในการรับมือแผ่นดินไหวของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 3) การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพด้วยการออกกำลังกายและกิจกรรมทางกายที่มีผลต่อประสิทธิภาพปอดของผู้สูงอายุในชุมชนที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ
4. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ 1 โครงการ ได้แก่ การทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ถั่วเน่าที่หมักด้วยเชื้อตั้งต้นบริสุทธิ์
5. สถาบันการศึกษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ 2 โครงการ ได้แก่ 1) การประเมินความเสี่ยงจากภัยพิบัติ กรณีศึกษาดินถล่ม/ดินทรุดตัว ต.แม่สลองนอก 2) โครงการสำรวจ ติดตามและวิเคราะห์กลุ่มเปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคมอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อม กรณีศึกษาของชุมชนริมน้ำโขง อำเภอเชียงแสน เชียงของ จังหวัดเชียงราย
6. สำนักวิชานวัตกรรมสังคม 1 โครงการ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การปรับตัวของชุมชนเพื่อการจัดการทรัพยากรร่วมอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองล่อง อ.แม่จัน จ.เชียงราย

โดยศูนย์วิจัย ได้กำหนดเกณฑ์การรับข้อเสนอโครงการวิจัย ดังนี้

1. เป็นโครงการวิจัยตามประเด็นการวิจัยที่กำหนดไว้ต่อไปนี้
 - 1.1 ประเด็นพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงราย
 - 1.2 ประเด็นพื้นที่ภัยพิบัติ
 - 1.3 ประเด็นคนบนพื้นที่สูง

- 1.4 ประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. คำถามวิจัยมีความชัดเจนและน่าสนใจ
3. โจทย์ในการวิจัยมีประเด็นในการศึกษา หรือมีศักยภาพในการพัฒนาโจทย์วิจัยให้สอดคล้องกับการวิจัยเชิงพื้นที่ได้
4. มีระเบียบวิธีวิจัย การเก็บข้อมูลที่เหมาะสม และสอดคล้องกับระยะเวลาการดำเนินโครงการวิจัย
5. การใช้ประโยชน์ในการวิจัย เช่นการแก้ปัญหาเร่งด่วนภายในพื้นที่ การประยุกต์กับการเรียนการสอน การตีพิมพ์บทความ หรือการใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย

ในการนี้ศูนย์วิจัยฯ โดยมติของคณะกรรมการวิชาการของศูนย์วิจัยฯ ภายใต้เกณฑ์การรับข้อเสนอโครงการวิจัยได้พิจารณาเห็นชอบให้โครงการที่สามารถพัฒนาโจทย์วิจัยและดำเนินการเสนอโครงร่างวิจัยเพื่อนำเสนอต่อแหล่งทุน ได้จำนวนทั้งหมด 7 โครงการ จากจำนวนโครงการที่เสนอเข้ามาทั้งหมด 12 โครงการ ดังต่อไปนี้

1. โครงการวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมและพัฒนาคมนาคมขนส่งระหว่างไทย-เมียนมาร์ เส้นทางเชียงราย ท่าขี้เหล็ก ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สาย จังหวัดเชียงราย” โดย อ.ดร.ชูเกียรติ น้อยฉิม จากสำนักวิชานิติศาสตร์
2. โครงการวิจัยเรื่อง “กฎจารีตประเพณีของชนเผ่าในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงราย: ศึกษากรณี ชนเผ่ากะเหรี่ยง” โดย อ.สุวิจักขณ์ จันดาพันธ์ จากสำนักวิชานิติศาสตร์
3. โครงการวิจัยเรื่อง “มาตรการทางกฎหมายในการจัดการปัญหาน้ำเสียจากชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอเชียงของ” โดย ผศ.ชนันภรณ์ บุญเกิดทรัพย์ จากสำนักวิชานิติศาสตร์
4. โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการปลาข้ามแดนในแม่น้ำโขง” โดย อ.ณัฐพันธุ์ กองบัวใหม่ จากสำนักวิชาการจัดการ
5. โครงการวิจัยเรื่อง “โอกาสสร้างธุรกิจรายย่อยและธุรกิจชุมชน และการสร้างอาชีพในพื้นที่ตำบลเวียงพางคำ อ.แม่สาย จ.เชียงราย ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย” โดย อ.สุดศิริ รุ่งเรือง จากสำนักวิชาการจัดการ
6. โครงการวิจัยเรื่อง “ความฉลาดทางสิ่งแวดล้อม: เครื่องมือเสริมสร้างการปฏิบัติทางสิ่งแวดล้อมที่ดี ในกลุ่มผู้ก่อมลพิษทางอากาศในจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย” โดย อ.ดร.นิตยา ผาสุขพันธุ์ จากสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
7. โครงการวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การปรับตัวของชุมชนเพื่อการจัดการทรัพยากรร่วมอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ชุ่มน้ำเวียงหนองล่อง อ.แม่จัน จ.เชียงราย” โดย อ.วรวรรณ วรรณลักษณ์ จากสำนักวิชานวัตกรรมสังคม

4. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาแนวทางการทำงานในปีต่อไป

4.1 ของสถาบัน ทั้งในด้านการบริหารจัดการงานวิจัย และในด้านการพัฒนางานวิจัยเชิงประเด็นเนื้อหา

4.1.1 ศูนย์ฯ ยังคงนโยบายด้านการให้ทุนวิจัยเพื่อสนับสนุนการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ต่อไป ในปีนี้ 2 นี้จำนวนอีก 8-10 โครงการ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนของยุทธศาสตร์โจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ 4 ด้านเดิม คือ โจทย์วิจัยชายแดน ภัยพิบัติ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคนพื้นที่สูง

4.1.2 การมีนักวิจัยเป็นของตนเองของศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ (In house researchers) เพื่อสร้างความต่อเนื่องและความยั่งยืนให้กับศูนย์ฯและโครงการวิจัย อีกทั้งเป็นการเพิ่มสัดส่วนระหว่างนักวิจัยที่เป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยฯ กับนักวิจัยเชิงสถาบันของศูนย์ฯ ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายการเป็นศูนย์ความเป็นเลิศด้านสังคมศาสตร์ในอนาคต

4.1.3 ศูนย์ฯ ได้ริเริ่มและมีแผนงานเพื่อจัดกิจกรรมอื่นๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับตัวสถาบันเองและสอดคล้องไปกับงานวิจัยเชิงพื้นที่ กิจกรรมต่างๆ ที่จะจัดให้มีในปีหน้า เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ชายแดนและภูมิภาคหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นข้อมูลพื้นที่ชายแดน เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นที่ชายแดนอย่างเป็นระบบโดยมหาวิทยาลัยในพื้นที่ โครงการจัดทำจดหมายข่าวศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานวิจัยเชิงพื้นที่ โครงการห้องเรียนนวัตกรรม โครงการนักวิจัยเยาวชนสำหรับนักศึกษาผู้สนใจโครงการวิจัยพื้นที่ชายแดน และโครงการบรรยายโดยวิทยากรต่างประเทศด้านพื้นที่ชายแดน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศวิชาการและแลกเปลี่ยน อีกทั้งเปรียบเทียบแนวคิดการวิจัยเชิงพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้โครงการต่างๆ เหล่านี้อยู่ระหว่างการรอพิจารณาจากมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

4.2 ของ สกว./แหล่งทุน ทั้งในด้านเงื่อนไขการสนับสนุนทุน การจัดการระบบพี่เลี้ยง การพัฒนาระบบงานสนับสนุนเครือข่าย การผลักดันผลงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์ ฯลฯ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หน่วยบูรณาการวิจัยและความร่วมมือเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (ABC Unit) ควรให้ความสำคัญในการยกระดับงานวิจัยเชิงพื้นที่ กลั่นเป็นงานวิชาการระดับสูง เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติมากยิ่งขึ้น หรือโยงเข้ากับฐานข้อมูลวิชาการระดับสากล

ภาคผนวก

1. รายชื่อโครงการวิจัยย่อยที่สนับสนุนทุนวิจัย
2. ประกาศมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่องการจัดตั้งศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่
3. คำสั่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่องการแต่งตั้งกรรมการบริหารศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่
4. คำสั่งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เรื่องการแต่งตั้งกรรมการวิชาการศูนย์วิจัยนวัตกรรมสังคมเชิงพื้นที่
5. บันทึกข้อตกลงระหว่างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงกับ Hiroshima University